

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

72. ÅRGANG

25. JUNI 1960

A V I N N H O L D E T : NR
SAKENS KJERNE - KOREA I OPPRØR OG HVERDAG -
ERIK OLSON OG HALMSTADGRUPPEN - DØPERENS MAR-
TYRIUM - VERDENSKIRKEN SAMLES I MÜNCHEN - BLIKK 12
PÅ TIDEN - VÅR HERRES BORGERMESTER.

NESTE NUMMER UTKOMMER 9. JULI 1960.

BESTILLING AV ROM PÅ ST. HALLVARDS KLOSTER I SYLLING

Henvendelse om innkvartering (kurser, retretter og ferier) skjer til Alfred Taxt, telefon 38 91 42.

Avgifter:

Voksne kr. 3.— pr. døgn (overnatting).

Barn kr. 1.— pr. døgn (overnatting).

Barn over 12 år betaler som for voksne.

Dagsbesøkende betaler pr. husstand kr. 5.— for bruk av kjøkken og servise. (Enslige kr. 2.—.)

Merk! Besøkende må medbringe sovepose eller laken — lakenpose og putevar. I nødstilfelle kan sengetøy leies hos vaktmesteren mot en avgift av kr. 2.50 pr. sett.

Syllingkomitéen.

St. Olav's eksp. og Katolsk bok- og Bladsentral

blir stengt fra 11. til 30. juli.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Josephs Institutt		
Vår Frue Hosp. Nerveavd.	}	Arendal
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Bergen
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Bergen
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Bergen
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammerfest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke	}	Hønefoss
St. Mikael's Prestegård		
St. Theresia kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Lillestrøm
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården		
St. Olavs Kirke, Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård		

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

FRANCISKUS-CENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings- og lesesentrum.

Åpent alle hverdager
kl. 9.30—13, 17—21.
Lørdag kl. 9.30—13.

Hva koster en ulykkesforsikring?
Spør oss, vi hjelper Dem med alle opplysninger

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 26. JUNI: 3. SØNDAG E. PINSE. Ep. 1. Pet. 5, 6—11. Ev. Luk. 15, 1—10. Mandag: Feriedag. Tirsdag: Ireneus, bisk. og martyr. Onsdag: Peter og Paul, apostler. Torsdag: Paulus, ihuk. Fredag: Jesu Dyre Blod. Lørdag: Marias gjesting.

SØNDAG 3. JULI: 4. SØNDAG E. PINSE: Ep. Rom. 8, 18—23. Ev. Luk. 5, 11. Mandag: Feriedag. Tirsdag: Antonius Maria Zaccaria, bekj. Onsdag: Feriedag. Torsdag: Kyrill og Methodius, bisk. og bekj. Fredag: Elisabeth, dronning og enke. Lørdag: V. F. Lørdagsmesse.

SØNDAG 10. JULI: 5. SØNDAG E. PINSE. Ep. 1. Pet. 3, 8—15. Ev. Matth. 5, 20—24.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke,	7.00	11.00
Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	8.30	9.45 m. eng. pr.
St. Hallvarvs kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	7.45	10.30
SYLLING: St. Hallvarvs kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 119 49	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20221	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Mariabøimen, Nørvesund, tlf. 3066	—	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	—	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86

SAKENS KJERNE

En og annen «St. Olav»-leser har over spissartikkelen i nr. 10 («Skippertak er ikke nok») efterlyst tall og konkrete perspektiver. Det gir oss en velkommen anledning til å vende tilbake til et tema som ligger oss på hjertet, og som også preger dette nr. av bladet.

Vårt poeng var i all korthet, at to tredjedeler av verdens befolkning sulter, og at det norske folk ikke lenger kan sitte med hendene i fanget og late som om det hele ikke angår oss. Og hvorfor? *Fordi situasjonen daglig forverres, og kan ikke rettes opp uten en massiv innsats fra de rike land i vest og nord.* Vel er «sult» et noe flytende begrep, anvendt på en hel befolkning — vi har alle nyanser mellom ufullstendig ernæring, underernæring og hungersnød — og sultedød; men sikkert er det iallfall at ikke halvparten av jordens befolkning får nok mat til å sikre en sunn og produktiv levemåte — og at bare en sjettedel av oss får en helt tilstrekkelig og riktig ernæring.

Og blant denne siste sjettedelen befinner det norske folk seg! Ikke desto mindre lyder menigmanns første innvending: Disse problemene kan ikke vi bidra til å løse, for vi er jo ikke rike, vi har ingenting å gi bort, Norge er et fattig land og trenger sine midler selv. Hva med vår kystbefolkning, som fisket slår feil for år etter år, hva med alle de veier som trenger å bygges, alle de sinnssykehus, skoler og gamle hjem... Da må én ting være klar: At rikdom er ikke en absolutt størrelse, rik er noe man er i forhold til andre, mindre bemidlede. Og i forhold til de fleste andre land er vi for tiden rike, ja, vi svømmer i luksus, vi hører til verdens aristokrati. Og kløften mellom oss og jordens proletariat blir stadig større og større. Dette er det vi kaller en permanent krisesituasjon, som ingen kristen har lov til å lukke øynene for: «Den som ser sin bror lide nød, og lukker sitt hjerte for ham, hvordan kan kjærligheten til Gud bli i ham?»

Og videre var vårt poeng dette: At i denne permanente krisesituasjon nytter det ikke med en privat almisse fra tid til annen. Der må en likeså permanent og kollektiv innsats til, via våre offentlige organer. Vi må ikke bare akseptere, vi må forlange at vårt Storting og vår regjering går til ganske anderledes massive investeringer i de «underutviklede» land enn den smule India-hjelp vi hittil har prestert.

Det ser riktignok ut til at det alltid skal være de mettes skjebne ingenting å forstå av endringene i

samfunnsstrukturen før det er uhjelpelig for sent; og godt understøttet av visse økonomiske teoretikere er der også idag dem som hevder at de økonomisk tilbaketrukkede land får hjelpe seg selv og gjennomføre sin egen industrielle revolusjon, som Europa gjorde det i forrige århundre. — Det trengs ikke her at vi peker på alle de årsaker som gjør at dette ikke lar seg gjøre, det klarer seg med å nevne én: At vi, både dengang og senere, i vesentlig grad har profitert på resten av verden; både som råvareleverandører og, ikke minst, som markeder, har de andre spilt en avgjørende rolle i vår egen industrialisering. Her står hele den vestlige verden solidarisk i sin gjeld. Og la det være pinlig klart, at denne gjelden er de tidligere kolonifolk mer enn oppmerksomme på!

Dermed vil det da være, ikke bare en moralsk svikt, men en politisk dumhet av første rekke, om vi nå lar de underutviklede land seile sin egen sjø. Gjør vi det, er det vanskelig å se at vi overlater dem til noe annet valg enn valget mellom støtte fra Sovjet-landene med alt som derav følger, en totalitær og sannsynligvis også anti-vestlig og antikristen samfunnsform, — eller også kaos. At følgene, hva de så blir tvunget til å velge, vil bli følelige også for vår egen velstand, skulle da være nokså klart! Og dette er i grunnen svar nok til dem som hevder at ved å gå til vesentlige utvidelser i vårt hjelpeprogram, tyner vi vår egen økonomi, og kverker dermed høna som legger gulleggene. At en del av kjøpekraften unndras det norske marked, vil nok i første omgang kunne skape vanskeligheter — men på lenger sikt må en slik investering på det verdensøkonomiske plan komme oss til gode, slik som forholdene er. En annen sak er at økonomiske eksperter til en viss grad kan beregne hvilken tapping vi kan tåle. I en brosjyre som nylig utkom, foreslår professor Georg Vedeler at vi simpelthen gir hele vår velstandsøkning — som i siste år (1958/59) beløp seg til 800 millioner kroner. Men muligens vil en så kraftig årelating ikke være forsvarlig. Professor G. M. Gerhardsen — tidligere leder for India-hjelpen — antyder, som et mer realistisk tall, 200 millioner. Men for øyeblikket beveger vi oss på et helt annet nivå — de tallene det for øyeblikket er tale om, er ti millioner — og, fra og med siste år, nye ti.

(Fortsettes side 188)

En som må hjelpes.

KOREA - I OPPRØR OG

En samtale med Brita Paus

BRITA PAUS

Franciskushjelpens energiske primus motor — BRITA PAUS — måtte av tvingende familiegrunner reise til Seoul i Sør-Korea i mars i år. Uten å vite det tok hun dermed flyet lukt inn i en heksegryte. Noen dager etter hennes ankomst var der valg i landet — et valg som var så forfusket av det regjerende parti at det tente opp under heksegryten. Og vel en måned senere — den 19. april — kokte den over i et spontant opprør.

Fra det skandinaviske sykehuset i Sør-Koreas hovedstad så Brita Paus dette opprøret på nært hold. I dette intervjuet forteller hun «St. Olav»s lesere både litt om det, og om sine inntrykk av Kirkens religiøse og humanitære oppgave i et land med veldige problemer å løse.

DETTE ER KOREA

Efter Korea-krigen er landet delt ved et «bambusteppe» som ikke kjenner det minste smutthull, og som løper langs den berømte 38. breddegrad.

Det kommunistiske Nord-Korea er 123 000 km² stort og rommer 10 millioner mennesker. Mellom 30 og 50 tusen katolikker ble igjen der etter fredsslutningen. Siden 1950 har den kommunistiske regjeringen gjennomført en hard utryddelsespolitikk overfor dem, og deres skjebne er lite kjent. Geistligheten er drept eller fengslet — biskopen av Pyong-Yang, Mgr. Francis Hong, er deportert.

Det frie Sør-Korea omfatter 97 000 km² og teller 22,5 millioner mennesker, hvorav mange flyktninger. 60—65% av befolkningen er analfabeter. Flertallet av koreanerne er konfucianere eller buddhister. Der er 1,7 millioner kristne i landet, hvorav 350 000 er katolikker. Siden 1954 er der en markert konversjonsbevegelse til den katolske kirke. Vel halvparten av de 406 katolske prestene er koreanere, og rekrutteringen til presteseminarene er lovende.

Der har vært katolsk misjon i Korea siden slutten av det 18. århundre, og den koreanske kirke har hatt mange martyrer.

«Det verste jeg vet,» sier Brita Paus med ettertrykk, «det er når mennesker uttaler seg med «autoritet» om land som de bare har oppholdt seg i noen uker. Det får De altså ikke meg til!»

— Og det er da heller ikke vår hensikt. Det er de umiddelbare inntrykkene fra en norsk iakttagelse vi håper å lokke frem.

— Kom opprøret som lyn fra klar himmel?

— Egentlig ikke. Selv for oss ikke-koreanere var det jo tydelig at det brygget opp til alvorlige begivenheter. Opprøret var studentenes opprør, og det var regjeringens ukloke og meningsløse behandling av studentene som førte til dens knall og fall, selvom klage-målene var mange og gamle.

Det hele begynte med fredelige studentdemonstrasjoner i havnebyen Masan, der det var åpenbart at valgfusk forelå. Under ett av disse opptøyene ble en student bortført av politiet, som var et rent partipoliti og inderlig forhatt. Da han senere ble funnet som mishandlet lik, tok det hele en farlig vending, bølgen var begynt å rulle. Dagen før utbruddet var jeg ute i Seoul noen ærender med koreansk sjåfør. Poliitoppbudet og voldsomme opptøyer stanset oss. Og neste dag, da vi kom ut fra et koreansk bryllup nede i byen, var opprøret i full gang. Det var skremmende, men også betagende å se en politisk omveltning gjennomført slik, av unge og våpenløse mennesker.

— Hva var det som gjorde utslaget?

— Studentene hadde vel i grunnen allerede vunnet sin oppstand i det øyeblikk da politiet mistet kontrollen og var nødt til å la hæren overta. Hæren var nemlig ikke partiets, men folkets, og ønsket ikke blodutgydelse — studentene var jo deres egne brødre og sønner.

— Fikk dere på det skandinaviske sykehuset direkte føling med opprøret?

— Det får man si. Sykehuset ligger jo sentralt til, og da Syngman Rhee's avgang var et faktum, ble det kaos. Ialt kostet opprøret 175 studenter livet, og 8—900 ble såret. En god del av disse ble drept under den kaotiske seiersjubelen — kjørt ned av jeeps og lastebiler som ble ført på en helt vettløs måte. Vi fikk mange av disse skadede inn på sykehuset — noen av dem i en forferdelig lemlestet tilstand. I det hele tatt kom all hjelpevirksomhet der ute i høyeste alarmtilstand ved opprøret.

ET LAND MED PROBLEMER

— Hva inntrykk fikk De ellers av Koreas situasjon?

— Vel, De må huske at hva jeg så under et så kort opphold var temmelig begrenset. Men det er jo umiddelbart synlig at truslene mot folkehelsen i Korea er noe vi knapt kan forestille oss her i Norden. Boligforhold, spebarnsdødelighet, hygiene osv. er deprimerte der ute, og sykehus-behovet så desperat at en nesten kan miste motet. Tuberkulosen herjer, ikke minst blant barna.

Nå er koreanerne takknemlige å arbeide iblant. De

HVERDAG

PRAKTISK ØKUMENIKK

er åpne, offervillige, meget trofaste og grenseløst tålmodige. Barna er blide og tillitsfulle. Koreanerne har meget av Østens typiske fatalisme i smerten, og forbløffer de skandinaviske legene ved sin evne til å bære lidelser. Mangelen på hygiene og uvitenheten om ernæringsproblemer og spebarnstell koster mange liv. Og europeerne tvinges nærmest til å lage sin egen husholdning derute — blant annet for å unngå innvollsorm, som brer seg fordi de markedsførte matvarene ikke behandles riktig.

Hjelparbeidet i Korea er i virkeligheten både medisinsk og sosialt et kjempeløft som virker over evne — resultatene er så små i forhold til nødens omfang at det nesten bare kan få symbolsk verdi. Allerede de talløse foreldreløse barna i Korea er i øyeblikket et uløselig problem.

Allikevel — forklar det den som kan: I det primitive og forsømte Korea møter en et *lykkelig* folk. Den nærmeste naboen, Japan, er høyt sivilisert og teknisk meget langt fremme. Men der virker menneskene stort sett mer ulykkelige.

Storesøster med lillebror på ryggen. På mors rygg sitter nemlig allerede en nykommer snørt fast!

— Fortell litt om det kristne hjelpearbeidet derute.
— Både den katolske kirke og ulike protestantiske organisasjoner yder en kjempeinnsats. Selv fikk jeg gjennom Mgr. George Carroll, en amerikaner som i 30 år har virket i Korea, godt inntrykk av hva *Catholic Relief Service* utretter. Av de frivillige protestantiske tiltakene må jeg også nevne hva et norsk misjonærpar, diakon Rekkebo og hans frue, yder ved sitt sykehus for tuberkuløse barn i 2—3—4-års alderen. Det avtvinger den største respekt. Hva det katolske arbeidet angår, nyter Korea godt av at misjonærer som før virket i China nå har tatt opp virksomhet der.

— Besøkte De noen katolske institusjoner utenfor hovedstaden Seoul?

— Ja, et sykehus i Chunchon, like ved grensen mot Nord-Korea, der noen irske søstre — flere av dem utdannede leger — virker. Da Korea-krigen brøt ut ble misjonærene her, blant andre den katolske biskopen og noen prester av kongregasjonen *The Columban Fathers*, arrestert av kommunistene. To prester ble skutt på stedet, og resten måtte, sammen med befolkningen, gi seg ut på en «dødsmarsj» nordover, der alle som segnet øyeblikkelig ble drept av vokterne. Biskopen var blant dem som overlevde, og ble utlevert ved fredsslutningen, etter å ha gjennomlevd utrolige strabaser, sammen med en metodistbiskop og Frelsesarméens sjef i Korea. Det, og meget annet, forklarer den følelse av fellesskap og samhold en finner mellom de ulike kristne konfesjoner derute. Den kristne hjelpevirksomhet er utmerket samordnet, og jeg hørte aldri kristne av ulike samfunn si annet enn godt om hverandres innsats. Der er for eksempel godt samarbeid og stor gjensidig respekt mellom det skandinaviske sykehuset i Seoul og de katolske søstrene som driver poliklinikken i Chunchon — like inn under den farlige 38. breddegraden der kommunismen begynner.

Da opprøret brøt ut i Seoul, satt typisk nok en norsk protestantisk misjonær og en irsk nonne nettopp i et samordningsmøte. De disponerte over en ambulanse, og kjørte sammen hele natten, med fare for sine liv, gjennom de områdene av byen hvor der ble kjempet og samlet opp sårede.

— Fikk De et godt inntrykk av disse søstrenes arbeid?

— Førsteklasses. De var yngre, nøkterne og velutdannede mennesker som påtar seg et utrolig slit under ugunstige forhold. «Nonnelegen» oppe i Chunchon hadde vel sine 100 pasienter om dagen i en jevn strøm, ofte mødre med sine barn bundet fast i et sjal på ryggen. Søstrene hadde lært seg koreansk, og delte landets eget liv så langt det var mulig. Jeg begriper ikke at de maktet alt det de utretter — uten å miste motet over hvor lite det forslår. To eller tre prosent av dem som burde innlegges finnes der sykehusplass til.

KOREANSK KRISTENDOM

— Fikk De inntrykk av kristenlivet der borte?

— Bare flyktig. Jeg besøkte selvfølgelig den katolske katedralen i Seoul. Kirkebyggene i Korea har ikke noe originalt ved seg — de er reist i importert og midelmådig stil. Alle kvinnene i Korea bærer hvite hode-tørklær i kirken — hvitt er alvorsfarven der. Jeg var slått av den vakre gregorianske sangen under messene, og alle barna. Biskopen og flere av presteskaperet var koreanere. I Chunchon, hvor livet er mindre «europisert», gikk de troende barfotte inn i kirken. Utenfor

Erik Olson og Halmstad- gruppen i Oslo

Erik Olson: *Passionstablå*. 1954.

For de mange av «St. Olav»s lesere som bor i hovedstaden, eller nær ved, er dette et forslag for kommende søndags ettermiddag: Besøk den svenske gjesteutstillingen i Kunstnernes Hus! Allerede mandag er den nemlig borte.

De seks malerne som utgjør den såkalte «Halmstadgruppen» har i snart en menneskealder øvd en avgjørende inn-

flytelse på moderne svensk malerkunst. Med utgangspunkt i surrealismen kom de til å representere et modernistisk og europeisk innslag som egentlig ikke har noe slikt samlet sidestykke på denne siden av Kjølen.

Hos flere av malerne i Halmstadgruppen er der religiøse motiver som fengsler, og som ikke minst for de mange

sto noen store trehyller hvor en satte fra seg skoene sine. Her var der heller ikke benker, menigheten knelte, sto eller satt på bare gulvet. De syntes å legge stort alvor i gudstjenesten og altergangen og kirken var overfylt. Jeg festet meg også ved hvor gemytlig og stillferdig de fant seg av med forstyrrelser fra barn og lignende — koreanernes tålmod er virkelig verd et studium. Det er jo også et folk som har måttet lære nettopp tålmodet i en særdeles hard skole — en historie der fremmedveldet dominerer. Syngman Rhee måtte ganske visst gå av, men den gamle mannen bevarer meget av sin prestisje som «Nasjonens far». Det var særlig hans korruperte omgivelser oppstanden var rettet mot.

KAN DET NYTTE?

— Tilslutt, fru Paus: Såvidt jeg forstår er det små resultater hele hjelpevirksomheten oppnår. Er der ikke da en fare for at man mister motet overfor denne overveldende nøden og simpelthen ender med å trekke på skuldrene: Hva kan det nytte?

— Det er sikkert et spørsmål de ofte har stilt seg selv, de som sliter der borte. Men jeg er ikke i tvil om at de også finner svaret. Det er klart at for de mennesker hjelperen når: Foreldreløse og tuberkuløse barn, flyktninger og syke, forlatte gamle, er hjelpen simpelthen avgjørende, selvom det altså når bare et lite fåtall av dem som *trenger* hjelp. Men selv der hvor vi har inntrykk av bare å *røre* ved lidelsen, uten å kunne fjerne den tror jeg det har en stor betydning: Dette *nærvær* av menneskelighet og medfølelse, — at noen overhodet bryr seg om dem og vil ta seg av dem, har kanskje for dem en dyp og hjertevarmende betydning.

Vi må huske at Korea enda har dype sår etter årelang japansk besettelse med rovdrift på landets naturherligheter — skogen er for eksempel rasert og må nyplantes — og etter en ødeleggende krig. Mat og klær er enda utilfredsstilte massebehov, for ikke å snakke om boligstandarden — jeg har sett mennesker bo i kasser som kaniner og vaske sitt tøy i kloakker. Her er det *førstehjelp* som trenges — saneringen får følge når man får pusterom til å arbeide i dybden.

Det er selvfølgelig svært viktig at vi europeere ikke lar oss slå ned av det vi ser, men lar oss anspore av det. Vi er overskuddsmennesker fra naturens og historiens, fra Forsynets og slumpetreffets side. Det forplikter oss til ikke å glemme de forfordelte.

Det gjelder visst mange av dem som kommer fra Vesterlandene til det fjerne Østen: Vi oppdager vår egen kristendom og vår egen kultur. Vi skjønner at vår sivilisasjon — tross alle dens blodrøde synder — er en *medfølelsens* sivilisasjon. Korea's ansikt virker på meg som Syngman Rhee's eget: Et rynket, forvitret og dypt resignert gammelmannsansikt. Det er som om der ikke er annet enn tålmod tilbake.

— De trenger altså nettopp vår hjelp?

— Ja. Men hjelp er noe som springer ut av overskudd og glede. Og ikke minst av takknemlighet. Og mangt et menneske har jo «silt» Korea allerede i sitt eget hjem og i sitt eget miljø. Det er bare dersom vi har løst våre egne eksistensproblemer at vi kan gi oss i kast med andres. Men da må vi til gjengjeld gjøre det helhjertet. For hjelp er ikke en handling. Det er ikke engang en stadig og gavmildt *gjentatt* handling. Hjelp er en livsform. Eller med andre ord: Hjelp er en måte å være menneske på.

ST. HANS (JOHANNES DØPEREN):

DØPERENS MARTYRIUM

På selve terskelen mellom Det Gamle og Det Nye Testamente finner vi dette sjeldne og store mennesket Johannes Døperen: Det eneste menneske Kristus faktisk holdt en hel lovtale over, og som han alli-

som vanligvis står fremmede og uforstående overfor «moderne kunst» innebærer en sjelden anledning til å oppdage hvor sterkt og ekte den kan uttrykke en religiøs opplevelse. I for eksempel *Sven Jonsons* stille og svale katedralinteriorer med de fint avveide lysvirkninger oppdager tilskueren kunstnerens sikre sans for det egentlig sakrale i et kirkerom.

Ellers faller det her naturlig å fremheve *Erik Olson* — flertallet av hans bilder på utstillingen er religiøse motiver og springer direkte ut av en tankeverden og en mystikk som katolikker burde være fortrolige med. Det gir en ekstra mulighet for å forstå det moderne formsproget «innenfra». Vi har tidligere i «St. Olav» (nr. 18, 1957) omtalt *Erik Olsons* korsvei og øvrige dekorasjoner til det katolske kapellet i Halmstad. Senere har han også deltatt i utsmykningen av St. Knud Lavards Kirke i Lyngby (Danmark) og den nye katolske kirke i Malmö, foruten protestantiske gudshus i sitt hjemland.

Erik Olson bruker sterke, rene farver — rødt, blått, svart og hvitt — og en fast, sterkt markert komposisjon som minner om at han er elev av franskmannen *Léger*. Det er malerier som formidler en stille eftertankens inderlighet, særlig i bildene med motiv fra Kristi lidelseshistorie, der hans sans for symbolenes kraft kommer sterkt frem. Dette har anmelderne merket seg. «Verdens Gang»s kresne kunstkritiker, *Johan Fredrik Michelet*, skriver for eksempel blant annet:

«Den sterke begavelse innen Halmstadgruppen synes å være *Erik Olson*. Det er vilje til artikulering og fargemessig klarhet over hans komposisjoner, hvor han finner halvt abstrakte uttrykk for sin katolske tro. Særlig gjør den store «Korsfästelse» sterkt inntrykk, fylt på én gang av lidelse og forklart lys som den er. Men alle *Olsons* bilder er båret oppe av den samme ekte pasjon, og hans vegg er ubetinget utstillingens største opplevelse.»

Som alle andre kirkesamfunn trekkes også den katolske kirke med de skrekkelige følgene av smaksforfallet i det 19. århundre, selvom kirkekunstens fornyelse i vår tid også gjør seg sterkest gjeldende nettopp på katolsk grunn. *Erik Olsons* fine og ydmykt betraktende kunst er en sjelden anledning til å møte en sober og avsentimentalisert holdning overfor kristendommens mysterier — gjennom former, linjer og farver som kanskje bryter med alle våre vanlige forestillinger om hvordan «from» kunst skal være. Men som umiskjennelig er runnet av Evangeliets rot.

kevel kaller mindre enn «den minste i himlens rike». Johannes' personlighet og skjebne har alltid øvet en stor tiltrekning på det kristne sinn og gitt ham en stor plass i Kirkens bevissthet. Vi kan tenke på den utvelgelse fra mors liv av, som hvilte over denne Forløperen for Messias. Eller vi kan feste oss ved hans strenge askese og botsånd, hans fryktløse tuktt av denne verdens store og ubotferdige, hans usvikelig sikre blikk for Guds Lam midt i folkemengden og innsikt i hvem Han var som «kom etter» ham. Det var mer enn en from talemåte da han sa seg uverdig til å løse denne etterfølgerens skorem — det ser vi av det høysinn med hvilket han sendte sine kjæreste disipler fra seg for at de fra nå av skulle følge den større.

Tvilte han virkelig, der han satt i Herodes fangehull? «Er du den som skal komme, eller skal vi vente en annen?» var det spørsmål han sendte med sine disipler til Kristus. De lærde strides om hva hans hensikt var med det, og de kommer visst aldri i denne tilværelse til å kunne løse gåten om hvorvidt han spurte på egne vegne, eller på sine sendebuds. I hvertfall må Kristi svar ha bekreftet noe han alltid hadde visst: Johannes var den siste og kanskje den største av Israels profeter, og det er til en Messias-profeti, til en tekst Johannes kjente og levde i, Kristus henviser når han svarer: «Gå og fortell Johannes hva dere ser med deres egne øyne og hører: Blinde ser, verkbrudne går, spedalske blir rensset, døve hører, døde oppvekket og Evangeliet forkynnes for de fattige!» Om Johannes virkelig var i tvil, så må de ord ha gjenreist troen i hans sinn — Kristus fulgte Messiasmønstret og innfridde Guds løfter til Israel. Nå var Døperens gjerning gjort, nå kunne han dø i fred og visshet om at Frelseren gikk frem over den veien Johannes hadde åpnet for ham.

Evangeliene er ikke alene om å fortelle oss om Johannes' død. Vi finner noen av hovedtrekkene igjen hos den jødisk-romerske historikeren *Josefus Flavius*, og *Josefus* forteller til overmål at den avskyelige måten Johannes kom av dage på hadde gjort et dypt inntrykk på jødene: Herodes' dårlige krigslykke ble av folket utlagt som en straff for mordet. Hvordan Johannes' egne venner og disipler følte det, merker vi grant gjennom beretningen hos *Markus* (6. kapitel, 21—29). Den uhyggelige scenen, med en konge som tung av vindrikk og utsvevelser gjør et brageløfte over Salomes dans, og som får det avhugne, blodige hodet bragt opp i festsalen på et fat, er levende fortalt og har inspirert mange kunstnere. Men dette er jo ikke «litteratur» — arkeologene har for ikke lenge siden frilagt murene på festningen *Macheront*, der Herodes Antipas feiret sin ufysiske fødselsdag. Midt i Jesu Evangelium, med dets budskap om mild miskunn og kjærlighet, står dette gufset av rå og pervers sadisme som et blodig utropsteget — en minnelse om at overfor Guds Rike står denne Verdens rike med draget sverd.

Kristus kalte senere Herodes for «den reven», og da han selv kort før sin død ble ført frem for tetrarken som fange, sa han ikke et ord til den nysgjerrige og

VERDENSKIRKEN S

Til sommeren samles katolikker fra hele verden i et antall av over en million til kongress i München. Den forrige Eukaristiske Verdenskongress fant sted i 1955 i Rio de Janeiro. Denne gang er det tysk grundighet og organisasjonstalant som blir satt på en kjempeprøve. Om forberedelsene til den forteller denne artikkelen, bygget på endel tyske kilder.

På Theresienwiese — den fremtidige kongressplassen i München — arbeides der på spreng. Soldater i grensevaktkompanienes grågrønne uniformer er satt inn forat tidsfristen — 31. juli — skal holde. Midt på plassen reises kjempealteret som blir kongressens naturlige midtpunkt. Herfra er det også at den pavelige legat, kardinal Testa, kommer til å lyse velsignelsen over det katolske folk. Der blir sitteplasser for halvparten av deltagerne — ca. 500 000.

Avviklingen av trafikken er ikke det minste av problemene. En regner med at der i kongresstiden vil rulle inn 150 ekstratog daglig på Münchens *Hauptbahnhof*. Den er da også blitt kraftig utvidet og supplert med hjelpe-stasjoner rundt om. Nord for München arbeides der dag og natt på nye innfartsveier, og byen må skaffe permanent parkeringsplass for ikke mindre enn 30 000 biler og 3 000 busser. Münchener-politiet regner med å måtte ta

fjernsynet til hjelp når det gjelder å overvåke trafikken på de kritiske punkter og unngå at den floker seg.

Komitéen for hotellplass og herberger sitter også på glødende kull. Ennå mangler der ca. 30 000 senger i regnskapet, enda en akter å gjøre bruk av hver ledig plass på hoteller og i private hjem innenfor en omkrets av 100 km. Münchens befolkning gjør sitt ytterste med både hjerterom og husrom, selvom de har måttet melde pass overfor amerikaneren som i sin bestilling utba seg «et værelse med utsikt over havnen» — midt i Bayerns innlandshovedstad!

HVA ER EN «EUKARISTISK KONGRESS»?

Det er selvfølgelig ikke først og fremst det størst mulige masse møte som er denne kongressens formål. For å forstå hva en eukaristisk kongress egentlig er, må en se litt på deres utvikling og historie. Da oppdager en straks en klar og målbevisst linje. Den blir åpenbar allerede i valget av kongressens sted, det er tydelig at det beveger seg i takt med den voksende sans for verdenskirkenes universalitet.

Den første eukaristiske kongress ble arrangert i Lille i Nord-Frankrike i 1881, og de følgende fjorten kongresser ble alle, på én unntagelse nær (Jerusalem i 1893)

innlatende tyrannen. Med Pilatus talte han, for Pilatus var ennå et menneske. I Herodes var der visst intet å utrette.

Johannes ble begravd av sine disipler, sier evangelisten — kanskje med tanke på at Jesu disipler aldri fikk en grav å hegne om, fordi kristendommens forutsetning er en tom grav. Slik blir Johannes ikke bare den siste av profetene, men samtidig også den første av den lange rekke henrettede som vitner om Verdens motstand mot Evangeliet.

Minnen om Johannes må ha hjemsøkt Herodes' overtroiske sjel. Ihvertfall plages han av tanken om at den døde går igjen, da han første gang hører tale om Jesus og hans virksomhet. Så lydhørt hadde Johannes forberedt grunnen for Frelseren at også andre er kommet på den tanken: Da Jesus ved Cæsarea Filippi spør sine disipler hva folk sier om ham, får han blant annet dette svaret: «Noen sier du er Døperen Johannes...» For som alle store døde levde Johannes videre i menneskers sinn. Og Jesus selv nøyer seg ikke med å kalle Johannes «den største av dem som er født av en kvinne». Både før og etter oppstandelsen taler han om Johannes' avgjørende rolle i Guds frelserplan — om noen var et Forsynets lydige redskap så var det Døperen.

For det kristne sinn er da Johannes alltid blitt stående nettopp som Redskapet — det slående eksemplet midt i kristendommens fødselstid på at Gud bruker mennesker, og at mennesker fullkomment kan innpasse seg i Guds gjerninger. Ennå før Jesus er trådt frem som forkynneren av Guds rike, og mens Johannes ennå står i sin fulle autoritet som folkelærer og domsprofet, vet Døperen nøyaktig hvem han er — ikke mer, ikke mindre.

Han bereder veien for en annen.

Hans tjenersinn er — midt i en myndighet som fikk fariseerne og folkets religiøse ledere til å tie beskjemmet under refselsene — så ubetinget, at Guds Sønn trygt kan underkaste seg Johannes' Dåp, uten at proporsjonene forrykkes. Slik blir Johannes et forbilde også for oss som lever i den nye pakt og ferdes i Guds Rike, — det rike Johannes varslet, men aldri trådte inn i. Den levende Gud har — ved sakramentene — også overgitt seg i våre hender. Denne merkelige situasjon, dette mysterium, som bare kjærligheten kan forklare, har én eneste mening, som Døperen har uttrykt i seks små ord: «Han skal vokse. Jeg skal avta.» De ordene tegner ikke bare hans liv. De ordene er også et program for våre egne.

AMLES I MÜNCHEN

holdt i Frankrike, eller ihvertfall innenfor det franske sprogområde.

Først 25 år etter den første kongress begynner en ny etappe, med kongressen i Rom i 1905. Dermed åpnes et videre perspektiv, foreløpig til de *europæiske* hovedsteder (Montreal i Canada i 1910 var en unntagelse) helt frem til 1926. I sistnevnte år ble den henlagt til Chicago, og senere har da de fem *kontinenter* feiret hver sin eukaristiske kongress: Australia i 1928 (Sydney), Afrika i 1930 (Kartago), Syd-Amerika i 1934 (Buenos Ayres) og Asia i 1937 (Manila). I 1955. var det igjen Syd-Amerikas tur (Rio de Janeiro).

Også hva kongressens *innhold* angår er der en utvikling. Ganske visst var allerede den første kongressen prinsipielt et internasjonalt møte, uttrykkelig støttet og godkjent av Paven. Men først etter 25 år tar Paven selv ledelsen i tiltaket, og sender en kardinallegat som sin offisielle representant til kongressene når han da ikke — som Pius XI i 1922, da kongressen ble holdt i Rom — personlig leder den.

Siden 1928 har alle kongresser mottatt et spesielt budskap fra Kirkens overhode. Etter den siste verdenskrig er den internasjonale kongresskomité, som sikrer forbindelsen fra den ene kongress til den annen, forlagt til Rom, og det er Paven selv som bestemmer og godkjenner kongress-stedet og opplegget.

Til denne organisatorske vekst svarer også en åndelig utvikling. Under inntrykket av den stadig fremrykkende sekularisering og kirkefiendtlighet i Frankrike før århundreskiftet oppsto der blant franske katolikker, prester og legfolk, et brennende ønske om å motvirke denne utvikling og å vie landet til Kristi kjærlighet, konkretisert i Alterets sakramente. Dette var tanken bak den første kongressen i Lille, som samlet 3 000 deltagere, bak lukkede kirkedører! Regjeringen hadde nemlig forbudt offentlige prosesjoner.

Allerede den neste kongressen i Avignon, samlet fler deltagere, og 10 000 menn deltok i en «sone-prosesjon» som fremdeles — under det anti-klerikale styret Frankrike

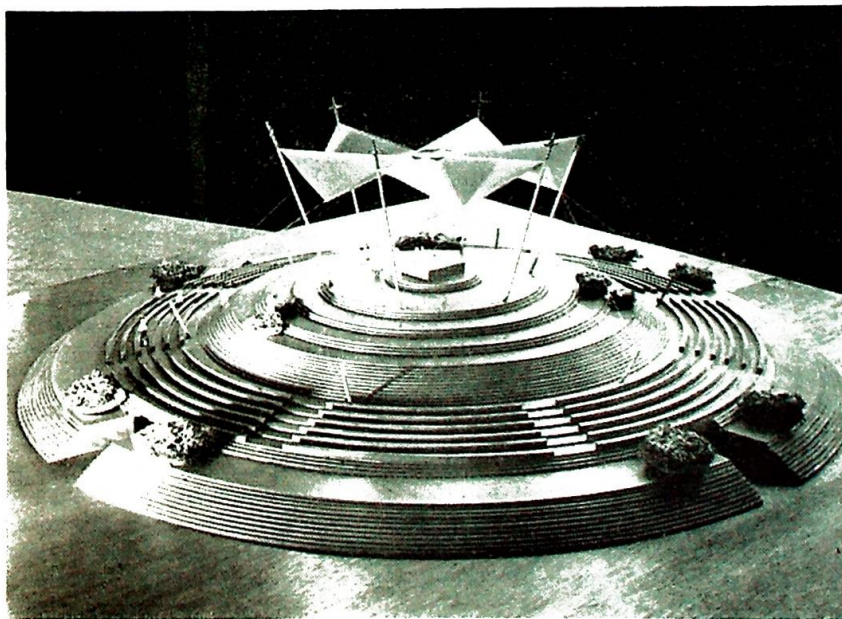
dengang hadde — måtte finne sted på kirkens egen grunn, bak murene i et kollegium. Men neste kongress ble henlagt til Paris, som en tydelig protest mot den kristenfiendtlige politikk og under mottoet «Kristus — verdens Konge». De bærende tanker bak masseoppbudet er fremdeles viljen til offentlig å hyldes den Kristus som er skjult tilstede i verdens liv under Alterbrødet, og trangen til å fordype menneskenes kunnskap om og kjærlighet til dette særlige sakramente.

Pius X, for hvem nettopp det eukaristiske liv i Kirken var et spesielt hjerteanliggende, kom selvfølgelig til å gi disse kongresser en særlig tilskyndelse. Dekretet om den hyppige kommunion, legfolkets daglige andakt til og — om mulig — mottagelse av sakramentet ble av den pavelige legat på kongressen i Tournai i Belgia i 1906 utlagt som «de tidligere eukaristiske kongressers frukt, seier og triumf». Og den første kongress som ble avholdt på tysk jord, i det dengang tyske Metz (1907) beskjefteget seg utelukkende med de teologiske og pastorale problemer som Pius X's dekret hadde gjort aktuelle.

HVA FOREGÅR I MÜNCHEN?

Årets eukaristiske kongress finner sted i en verden som for første gang i historien omfatter hele menneskeheten i en felles bevissthet. Idag foreligger der teoretisk hittil ukjente muligheter for verdensfred, internasjonalt samarbeide og mellemløst forståelse. Men samtidig vokser også bevisstheten om at ethvert krigsutbrudd idag ikke lar seg lokalisere, men trolig vil føre til en verdensbrann. Teknikken viser oss klart sin uhyggelige tvetydighet: Ubegrensede fremskritt — eller hel og komplett tilintetgjørelse. Menneskeheten kan gripe en stor fremtid — eller gå samlet under.

Det er ikke mulig for en verdenskirke som den katolske å holde en internasjonal kongress uten å se denne verdenssituasjon i øynene som den er. Det er Kirkens kall og oppgave å forkynne Sannheten overfor denne situasjon. Og i siste instans kan Kirken ikke gjøre dette på

«Pro mundi
vita»

MÜNCHEN 1960

Midt på festplassen i München reises dette alteret, dekket av en telt-lignende baldakin. Alter-oppbygget blir elleve meter høyt og måler 84 meter i diameter. Det kommer til å romme sakristier, elektrisitetsverk, Røde Kors- og politistasjoner, telefonstasjoner, m. v.

noen mer vesentlig måte enn ved å henvise til den Kristus som er Verdens Lys og liv, som har forløst og frelst verden, og som i Alterets sakramente har gitt oss det synlige og håndgripelige pant på vår frelse.

Kristi ord: *Pro mundi vita* — For Verdens Liv — er blitt valgt som tema for kongressen i München. Gud skapte verden ikke til døden, men til livet. Å bekjenne seg til Kristi døds lov, det er å bekjenne seg til livet. Disse tanker gjør *messen* til kongressens naturlige og livgivende midtpunkt.

Kongressens gudstjenester vil hente sit forbilde i den stille ukes og påskefestens utfoldelse av hele frelsesmysteriet. *Torsdagen* er helliget tanken på prestedømmet og nestekjærligheten. Om formiddagen er der prestevielse i flere av Münchens kirker, og om aftenen samles deltagerne til messe omkring alteret på festplassen. Som en erindring om Skjærtorsdag vil fotvaskens seremonier bli forrettet, og de nyvidde prester vil gi sine velsignelse.

Fredagen står helt i korsets tegn. Kristi dødsangst timer vil bli tilbragt i stille bønn. I den tidligere konsentrasjonsleiren Dachau vil det nye leirkapellet — vidd til Kristi dødsangst — bli åpnet, og de forskjellige nasjoner vil samles til sone-andakter. Om aftenen samles deltagerne igjen på festplassen til en kors-gudstjeneste.

Om *lørdagen* feires så det seirende lys, verdens forløsning og legfolkets kall til å bringe dette lys videre til andre. Her skal den synliggjøres, den kraft som den troende kristne mottar gjennom nåden — som en sendelse til sine medmennesker.

Søndag vil så alle disse temaer samles i den felles pontifikalmesse som kardinallegaten feirer i Pavens sted. Johannes XXIII vil da selv tale til deltagerne over radioen.

ENHETEN I MANGFOLDET

En tysk jesuittpater, J. A. Jungmann, har i forbindelse med årets eukaristiske kongress pekt på i hvilken grad

denne moderne bevegelse i Kirkens liv i virkeligheten gjenopptar noe som var en oldkirkelig tradisjon. I oldtiden hadde man en levende bevissthet om at Nattverden ikke bare var et tegn på den kirkelige enhet, men selve denne kirkelige enhets innerste mysterium og egentlige kraftkilde. Derfor feiret den tids kristne Eukaristien i fellesskap — også etter at kirkelivets dimensjoner krevde en oppdeling. På de store festdager sammenkalte Roms biskop, paven, alle sognene til en stor felles gudstjeneste som etter tur ble avholdt i byens forskjellige kirker. Ved disse gudstjenester måtte samtlige sogn være representert gjennom et sendelag med sitt prosesjonskors. På den måten ville en uttrykke at der bare finnes én Eukaristi, ett eneste Herrens bord, som alle hans disipler samles om. Den kirken hvor den store pavelige fellesgudstjenesten fant sted, og denne gudstjenesten selv, kaltes en *statio* — *Statio Urbis*, eller «byens (dvs. Roms) stasjonsfest.»

I våre dager er *Statio Urbis* blitt utvidet til *Statio Orbis*: Jordkretsens felles gudstjeneste. Det er ikke lenger bare byen Roms ulike sogn som kommer sammen for å feire Eukaristien i fellesskap. Det er alle jordens katolikker av alle raser og folkeslag som gjennom sine representanter fylkes om Den Hellige Fars stedfortreder, for å avlegge det felles vitnesbyrd om enheten i troen og kjærligheten til Kristus i Alterets Sakramente.

For oss nordiske katolikker innebærer dette en særlig opplevelse, fordi det synliggjør noe som vi *vet*, men sjelden *ser*: Kirkens veldige legeme med dets tusener av lemmer, hele den kristne verdens mangfold samlet i én tro og under én Herre.

Münchenmøtet er ikke kirkelig turisme. Den eukaristiske kongress er en trosmanifestasjon som for både den millionen som deltar og de andre millioner som ser hen til kongressen innebærer en mektig inspirasjon til trosnot og glede over såvel mangfoldet i enheten som enheten i mangfoldet.

SAKENS KJERNE

(Forts. fra side 181)

Og hvilken regjering vil våge å gå lenger, så lenge opinionen er så lite oppmerksom, så lite interessert, så lite vår for våre forpliktelser på dette området? For når hr. Hansen eller hr. Pedersen står med ryggen mot veggen og innrømmer at i *prinsippet* bør vi vel gi, men avviser det i praksis, med den begrunnelse at pengene er så allikevel bortkastet — de går til uegnede maskiner, til unyttige foretagender, til administrasjon, de går i de innfødte embedsmenns lommer... Og det er sant, det ligger et problem her: Hvordan sikre at våre penger blir brukt effektivt, brukt konstruktivt, brukt i fredens tjeneste?

Men selv til dette innfløkte spørsmålet tror vi å ha iallfall antydningen av et svar.

Sydens fattige land har ikke bare bruk for penger. Der er en annen vare som er vel så viktig: Fagfolk. Fagarbeidere, teknikere, ingeniører, agronomer, lærere, medisinsk personale. Og fra land som Tyskland og Frankrike går det strømmer av unge frivillige sørover — ikke minst katolikker — som på denne måten forvandler vår hjelp fra å være en nedlatende almisse til å være en vennskapstjeneste — og som samtidig på denne måten er med til å sikre at den økonomiske hjelpen blir forsvarlig brukt. For dette er vel å merke ikke mennesker som skal skape seg en karriere eller legge seg opp noen ekstra tusener ved spesielt godt

betalt arbeid — det er folk som virkelig drar ut besjelet av ønsket om å hjelpe, å gjøre en aktiv innsats for *de andre*, for *deres* velferd, for *deres* lykke, og aksepterer å dele *deres* kår, og derfor blir desto mer effektive — fordi de lærer å skjønne problemene innenfra.

Men slike misjonærer blir ikke til på en dag. De gror frem av en kollektiv bevissthet, de er frukten av et miljø der forståelsen for medmenneskers nød er levende. Det norske folk anser seg vanligvis for å ha hjertet på rette sted. Men her ser det ennå ut til å være noe alvorlig som mangler. Det er klart at staten må ta det store løft. Men staten — det er du og jeg. Og staten har ingen interesse for saken, så lenge ikke du og jeg oppfatter den som en høyst *personlig* utfordring og på vårt plan gjør hva *vi* kan for å bidra til dens løsning. Spørsmålet om oversjøisk hjelp er ikke bare et spørsmål om politisk forutseenhet, ikke engang om moralske forpliktelser til å innfri en gjeld. Det er et spørsmål om nestekjærlighet. Uten å være håret av den vil hjelpen bli både mager og den vil bli følt som en ydmykende almisse; den vil til syvende og sist være ineffektiv og tilmed kanskje bare gjøre vondt verre. Til gjengjeld vil all hjelp, privat eller offentlig, som mottageren føler er håret til ham av et helt folks omsorg og uegennyttige velvilje, bety selve grunnlaget for verdensfred. Det er dette vi mener når vi sier at hjelpen må bli *livsform* — livsform for hele vår nasjon.

G.

BLIKK på TIDEN

FRA DE ENØYDES LEIR

■ For en tid siden verserte der i Oslo en anekdote som vi personlig har fått bekreftet hos hovedpersonen — rektor (ved Menighetsfakultetets praktisk-teologiske seminar) Carl Fredrik Wisløff. En dag gikk Wisløff opp i redaksjonen til «en her-værende middagsavis» (som det heter) og ba om å bli ansatt som sportsjournalist. Dette vakte noen forvirring, men man kom da så langt som til å spørre ham om han hadde noen erfaring som sportsjournalist? Dessverre, nei. Om han da interesserte seg for sport? Igjen nei. Om han overhodet hadde noe som helst forhold til sport? Nok et nei. Hvordan kunne han så forestille seg osv. Jo — som gammel leser av bladets religiøse stoff hadde han fått inntrykk av at slik var prinsippet for ansettelse her: Jo mindre man visste om en ting, desto høyere var en kvalifisert!

Anekdoten blir levende over et nytt pseudonym i nevnte avis, som jevnlig — over signaturen *Pasquino* — bringer sure oppstøt over kirke og kristendom. Selv i disse omgivelser slår han oss som noe av en gjenganger fra den kortsynte vulgærateismens velmaktsdager.

Britene har uttrykket *a good hater*. Å hate kan jo også være enslags begavelse, selvom den er gold. Nå er der det kjedelige ved hatet at det også gjør bortimot blind. Og god og enøyet er ihvertfall *Pasquino* i et oppsett («Dagbladet» 4. juni) der han med den eldste taskenspillerkunst i hetsen mot kristendommen gjør kristenhetens svikt til kristendommens vesen.

Slaveriets opphevelse, kvinnens frigjørelse til menneskeverd rasenes likestilling og retts- og sannhetsverdier som gjør vår sivilisasjon til en menneskelighetens og nestekjærlighetens sivilisasjon går han hen over med en gåsefjær, formodentlig av egen produksjon:

Bak pseudonymet:
En av de enøyede.

vitenskapelige som sosiale, har de bifalt alle skjensler, fra barnearbeid i gruvene og offentlig prostitusjon til slaveri og krig.

Treet skal kjennes på sine frukter, heter det. Men det er denne religionen våre barn fremdeles under et styre som kaller seg sosialistisk, blir innpodet fra de er ganske små og totalt vergeløse. Kirken taper terreng blant voksne mennesker, uavlatelig, ubønnhørlig. Så hevner den seg i skolen på barna.»

«Hvordan kan kristendommen være sann, slik som det ser ut her på jorden etter to tusen års kristendom?» ropte en av de berømte *hecklers* til en katolsk prest under et friluftsmøte i Hyde Park i London. «Min unge venn», svarte den gamle jesuitten med et melankolsk smil, «siden skapningens morgen har der vært vann på jorden. Og enda ser vi mennesker som går rundt og er skitne!»

FARLIG FRANÇAISE?

■ En skal visst ikke behøve å følge så altfor grundig med i den kristelige presse i Norge for å sitte igjen med en begrunnet mistanke: 1960-årenes norske kirkehistorie kommer til å bli dominert av spenningen mellom den offensive folkekirkelighet og den defensive pietisme. Der er ingen tvil om at det pietistiske livsmønster er dobbelt truet. Ikke bare er det bundet til sosiologiske faktorer — et bestemt bygde- og småbymønster — som er under full avvikling. Det har også som forutsetning en isolasjonisme som både psykologisk og teologisk hurtig blir mer og mer uholdbart i denne økumenikkens tidsalder.

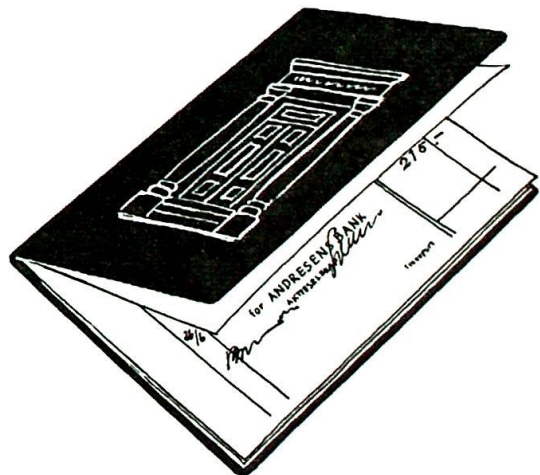
Der er heller ingen tvil om at der i norsk folkekirkelighet for tiden er en voksende følelse av at det alminnelig aksepterte likhetstegn mellom «ekte» kristendom og den pietistiske eller sekt-betonte vekkelsetype er en avkristnende faktor, og direkte hindrer den kristne innflytelse på en rekke vitale områder.

Symptomer på dette er de ganske friske oppgjør med pietistisk moralisme som enkelte folkekirke-prester har ført i pennen innenfor en meget bred og tildels arg avisdebatt de siste månedene. Noe smått og nærsynt må det jo virke, innenfor det verdenskirke-perspektiv vi katolikker er nødt til å tenke i, å se «Vårt Land»s redaktør Ingar Hagen diskutere gravalvorlig på lederplass (3. juni) hvorvidt dansen *française* (som — o gru! — vitterlig ble «lekt» i det Gisle Johnsonske hjem) mon er for syndig pardans eller uskyldig selskapslek å regne. I en tidsalder med atombomber og konsiler forbløffes en jo litt over denne særlige sans for proporsjoner.

To prestemenn synes ellers å karakterisere tingene med en prisverdig uhysterisk klarhet. I «Kirke og Kultur» (5) skriver rektor Arne Fjelberg blant annet:

«Vi skal vise hensyn. Fremfor alt skal vi ikke av hensyn til vår egen behagelighet la være å vise hensyn. Allikevel må ut-

Ved DÅP eller
KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

gangspunktet for en slik hensynsfullhet aldri bli dette at vi betrakter og behandler våre medmennesker som åndelige krøplinger. Da gjør vi det unormale til norm, og det er hverken riktig eller gagnlig. Det er også en viss risiko ved å bli beskyttet av andre på enhver måte. Ikke minst unge mennesker kan lide skade ved en moralsk overbeskyttelse. Verden er annerledes, og før eller siden blir det allikevel sin egen moralske kraft et menneske må stole på. Den moralske immunitet kan i siste instans ikke garanteres av miljøet.»

Og — med et tydelig sideblikk til de selvbestaltede ekskommunisierende legmannsautoriteter man så ofte har sett boltre seg i norsk protestantisme:

«Avhold er et ord som har fått en spesiell relasjon til sterke drikke. For skrivende folk er det like viktig å applisere det til sterke ord.»

I «Kirkebladet» (4. juni) skriver pastor Torstein Bryne blant annet disse sindige betraktninger:

«En uniformert kristen livsstil skaper også anstøt ved at den kristne frihet bare får eksistere i teori og ikke i praksis. Dette anstøt skulle ikke være mindre farlig, for her er et anstøt som kan skygge for korsets anstøt.

Kristen livsstil kan aldri bli absolutt normativ, fordi den springer ut av individuelle forutsetninger. I samme grad som en gruppe eller en personlighetstype søker å gjøre sin livsstil almenyldig, kan dens forkynnelse komme til å angripe livet i stedet for synden. Resultatet vil være at man skaper og sanker livsangst i stedet for syndserkjennelse. Livsangst fører ikke til evangeliet.»

UTE I TIDE

■ Håndfast realist er også en annen statskirkeprest, overfor et problem som ikke er så helt blottet for sammenheng med det foregående. Pastor Conrad Vogt-Svendsen er formann i noe som heter Det kirkelige fjernsynsutvalg, og uttalte seg nylig til «Vårt Land» (4. juni) om hva dette utvalget håper å utrette, nå når vi her i landet får regulære TV-sendinger fra høsten av. Han vil ikke at kirken denne gangen skal «komme diltende 20—25 år etter», slik som med filmen, og tildels radio og presse:

«Det går selvfølgelig an å si NEI! med store bokstaver. Men det hjelper bare så lite — all den stund de mennesker vår kirke er satt til å tjene, kommer til å se og bli påvirket av fjernsynet. Det er ikke bare snakk om visse former for underholdning og tidsfordriv — undersøkelser i utlandet registrerer hele interessedeforskyvninger som følge av TV-programmene. Menneskers livsstil og vane-rytme forandres — er ikke dette emne både for forkynnelsen og sjelesorgen? Når disse kreftene slipper løs over vårt folk, når de i grupper på 4—5 og 6 sitter samlet foran skjermene, så å si ubeskyttet, er det minste vår kirke kan gjøre å forberede seg på motaksjon mot de negative virkningene — på den annen side å innarbeide i menighetens liv og virksomhet de positive sidene av fjernsynet. Var det for mye om det innen menighetene ble skapt grupper som systematisk tenkte disse problemene gjennom, som tok både bønnensvar og andre oppgaver i denne forbindelsen? (...)

Om ikke kirken trekker hele denne nye interessesfære inn i sitt arbeid, går folket kirken forbi. Men selv om apparatet kommer på plass i stua eller i menighetshuset, for å ta det ytterst konkret, er jo ikke problemene løst. Det er kanskje da de for alvor melder seg — hvordan virker de mange slags programmene, er vi mentalt forberedt til å motvirke det skadelige, er vår forkynnelse sterk og smidig nok til å anvendes, tenker vi raskt nok til å være med?

Erfaringene fra andre — ikke minst katolske — land viser at der her er store muligheter. Ikke bare for å forme en kristen TV-opinion. Men for å levere programmer som nettopp er visuelle i TV-folkenes krevende mening. Kirkens hus, kirkens gudstjenester og riter, kirkens tusenårgamle sans for å anskueliggjøre sitt budskap i en handling er i alle andre fjernsynsland blitt et «stoff» produsentene er glad for å kunne bruke. Det kan det også bli i Norge, dersom fjernsynsutvalget gjennomfører sitt opplegg på en livsnær måte.

SVIKTENDE VEILEDNING

■ Vi blir stadig like forundret over hva vi finner ved en tilfeldig stikkprøve — hos barberen eller tannlegen! — i spaltene til ukebladene mange selvbestaltede skriftefedre, eller rettere sagt: skriftemødre. Kanskje er det både nærliggende og uunngåelig at mange — i et land uten skriftestoler — synes de må betro seg til disse ukjente sjelesørgere innen underholdningspressen. Noen absolusjon er der jo ikke, men råd og veiledning — samt det lettede hjerte — frister øyensynlig mange.

Og rett skal være rett: Klara Klok og hennes yrkessøstre er visst stort sett konvensjonelt humane og rett-tenkende i sine anvisninger og løsninger. Hvilket jo er det minste man må vente når de — anonymt — påtar seg å fjernstyre menneskeskjebner! En spiss tunge (Arnulf Øverlands) har riktignok påstått at de velmende damer står for en filosofi som «er destillert ut i tusen teselskaper». Men stort sett viser de da både takt, hjertelag og sunn sans.

Det gjelder så menn vanligvis også «Katharina» i ukebladet «Aktuell». Hun gjør seg til overmål stor og prisverdig umake for å hjelpe til rette mennesker som har lidd sosial urett, eller står tafatte og hjelpeløse overfor skjemaveldet.

I et svar til en «husmor» forleden (4. juni) tar hun imidlertid ett av de feiltrinn vi ikke så lett godtar fra en anonym veilederske i livsproblemer: Hun lufter personlige fordommer. Innsendersken — som må ha en høyst sviktende samtidsorientering — har funnet ut at vi «nesten aldri opplever at kirkens menn tar til orde og protesterer mot den kollektive galskapen, opprustning, krig og massemyrderier». I all verden!

Nå skulle man tro at «Katharina» ville ha et rikt og mangearartet materiale for sitt svar, hentet fra alle konfesjoner. Noe så velkjent som pavenes utrettelige arbeide for freden og mot rasehatet behøver man for eksempel ikke være katolikk for å innlemme i sin almindannelse. Og der er da også rikelig med eksempler både på luthersk, kalvinsk og anglikansk grunn.

«Katharina» er imidlertid ikke bare kledelig beskjeden når hun innrømmer sin manglende orientering. Hun er også forslagen. Den kristne kirkes holdning her blir resymert til to sitater (hårreisende dersom de er riktig gjengitt) fra professor Ole Hallesby's «Sedelære», samt følgende «autoritative» kilder til den kristne verdenstolkning: Thomas Bonnevie's «Av den fri tankes ABC», Arnulf Øverland's «Tre foredrag til offentlig forargelse» og Helge Krog's «Meninger». Å jo!

Vi får håpe at også tendensiøse skriftemødre kan undervurdere sitt publikum!

Frater Candidus.

OLAV RØRDAM-BONNEVIE PRESTEVJET

Pinselørdag ble den danske tidligere folkekirkeprest Olav Rørdam-Bonnevie viet til katolsk prest av Københavns katolske biskop, Mgr. Suhr. Vielsen fant sted i St. Therese kirke i Hellerup under stor deltagelse. Pinsedag feiret den nyvidde prest sin første messe — jesuittpateren Henrik Roos preket. Pastor Rørdam-Bonnevie kommer til å få sin gjerning i St. Therese sogn, og fortsetter i ledelsen av den katolske brevscole i Danmark.

Gunnel Vallquist — Erik Gunnes

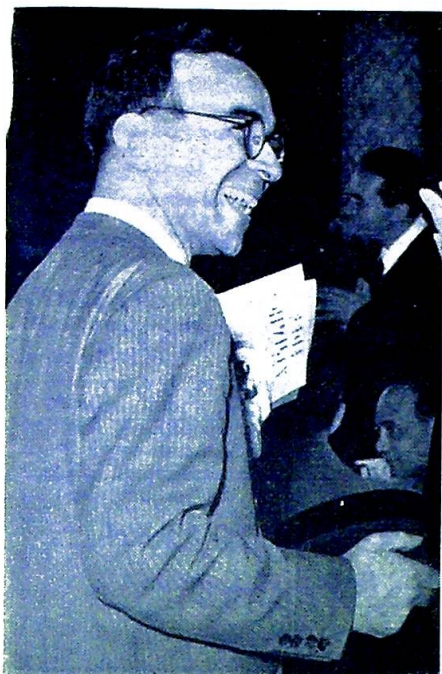
GIORGIO LA PIRA

kr. 10.—

Overskuddet går til Flyktningehjelpen

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 37 43

VÅR HERRES BORGER- MESTER

AV
FREDRIK
WERRING

Gunnel Vallquist og Erik Gunnes: Giorgio La Pira. Dreyer 1960. 122 sider.

Gunnel Vallquists bok om Giorgio La Pira (som nå er kommet i en bearbeidet og ajourført norsk utgave ved pater Erik Gunnes) er interessant lesning under en rekke synsvinkler. På de første 20 sidene gir den en innføring i etterkrigstidens politiske forhold i Italia, hvor det har lyktes forfatteren å påvise såvel hovedmønstrer som de finere nyanser i den brogede vev av klasse-, interesse- og prinsippmotsetninger i den unge italienske republikk. Ved siden av den rent samtidshistoriske interesse som en slik oversikt har, rommer den også problemstillinger av mer generell art, som forholdet mellom kristendom og demokrati, Kirkens forhold til politikken og den kristnes forhold til begge de samfunn han tilhører. Men først og fremst er dette en bok om det merkelige menneske Giorgio La Pira, borgermester i Firenze, en skikkelse i slekt med dem en møter i Fra Angelicos fresker i San Marcoklostret, hvor La Pira bodde i en ensom celle før han ble kalt til Palazzo Vecchio, et ansikt lysende av klar intelligens og ren spiritualitet.

Den italienske republikk er ung, men det italienske samfunn er eldgammelt. Og i denne aldersforskjell ligger en del av forklaringen på de tilpasningsvanskeligheter republikken har hatt, og som ytrer seg i partisplittelse og regjeringskriser på det politiske plan, i arbeidsløshet, fattigdom og boligmangel på det økonomiske og sosiale plan. I dette samfunnet lever nemlig fortsatt politiske tradisjoner som svarer til forlatte styreformers, et feodalt aristokrati og et liberalt monarki; og disse tradisjoner, sammen med de materielle interesser de er knyttet til, virker fremdeles bestemmende på opinionsdannelse og partienes vurderinger og orientering. I klar motsetning til de tradisjonsbundne høyrepartiene står de forskjellige venstre-fraksjoner, kommunister og sosialister, som bare gjennom en radikal endring av samfunnsstrukturen ser en mulighet for å skape sunne og rettferdige forhold i landet.

Hvordan er så Kirkens stilling i denne situasjon? Det denne boken viser med all mulig tydelighet, uten noe forsøk på «fromme» bortforklaringer, er den konservative klerikalismens politiske tyngde, Kirken som direkte og

indirekte virkende maktfaktor. Etter krigen syntes det imidlertid, i Italia som i en rekke andre tradisjonelt katolske land, som om en politisk nyorientering var i ferd med å bryte frem blant de katolske velgere. Frankrike fikk sitt M.R.P., og i Italia oppsto bevegelsen Democrazia Cristiana. Det var partidannelser som på grunnlag av moderne katolsk politisk filosofi — ikke minst Maritain — og utfra en ekte vilje til å virkeliggjøre kristne etiske prinsipper i politisk handling, gav håp om en dyptgående fornyelse. Democrazia Cristiana hadde sterk appell til katolske intellektuelle. Blant dets første ledere var fire universitetsprofessorer. En av dem var La Pira.

Fra 1947 av sto disse fire «professorini» i spissen for et tidsskrift av høy kvalitet, Cronache Sociali, der de forfektet sine radikale idéer. De stiller seg i opposisjon til ethvert kompromiss med sekulariserte prinsipper, fremfor alt med den gamle italienske liberalisme. De krever gjennomgripende sosiale reformer. De tar bestemt avstand fra klerikalismen. I et svar til en italiensk biskop sier La Pira på sin karakteristiske måte: «Deres høyerverdighet, De har Deres kall og den nåde som følger med det. Jeg har mitt kall, og Gud gir også meg den nåde jeg trenger for å følge det. Her dreier det seg om mitt ansvar som borgermester. Og med Guds nåde tar jeg det selv.» La Piras tanke er den at et kristent demokrati kan ikke skapes uten at de troende befri seg fra Kirkens politiske formynderskap og påtar seg et selvstendig ansvar. Men dette ansvar er igjen begrunnet i Kirkens egen lære. Det er et ansvar for en jordisk orden, for et menneskelig samfunn, men dette samfunn er et fellesskap av brødre. Målet for den kristne politiker må være å skaffe mulighet for å leve et fullverdig menneskelig liv, åndelig som legemlig.

Da La Pira ble valgt til borgermester i Firenze i 1951, var dette det praktiske mål han satte seg. Ett av midlene for å virkeliggjøre det, var bønner. Ved en anledning uttalte han i bystyret: «Jeg har satt alle de kontemplative klostrene i gang med å be for saken.» Men han benyttet seg også av andre, høyst jordiske midler: beslaglegging av tomme leiligheter til fordel for husløse, boligbygging med kommunale bidrag og i kommunal regi, rettsaker for å hindre bedrifter i å oppsi sine arbeidere, storstilet nødsarbeide for arbeidsløse, utdeling av mat og klær til trengende.

I sine embedsgjæringer som i sitt asketiske privatliv, viser La Pira seg som et ganske usedvanlig menneske. Han har den ubundethet i forhold til konvensjoner som bare åndelig frigjorthet gir. Han har den menneskekjærlighet man bare møter hos dem hvis hjerte er engasjert i brorskapets ideal. Allikevel er kanskje det som forfatterne kaller «den italienske mildhet», en av forklaringene på La Piras personlige nederlag som politiker og Democrazia Christianas vanskjebne. Forsorgs- og nødsarbeidslinjen kan nok ha barmhjertighetsmotiver. Den er bare ikke politisk oppbyggelig. Man kan kanskje si at La Piras og hans meningsfellers forsøk på å skape en katolsk folkebevegelse falt mellom to stoler. På den ene side klarte de ikke å demme opp for de reaksjonære kreftene i partiet, på den annen side våget de ikke å velge den retning til venstre som måtte føre til samarbeid med sosialistene.

Den nøkterne fasit av La Piras politiske innsats er at selv en helgenaktig fromhet, en høy teoretisk begavelse, kan ikke ersatte politisk erfaring rotfestet i en demokratisk tradisjon. Dette gjør ikke hans skikkelse mindre betagende. Snarere forlener det den med den tragikk som gjør den ennå menneskeligere.

Fr. Werring.

UTLANDET

TSJEKKOSLOVAKIA

Religionsundervisningen avskaffes.

I mange områder av Tsjekkoslovakia får barna ingen religionsundervisning lenger, skriver en avis i Praha, *Mlada*

Fronta. Dette skyldes den manglende interesse hos befolkningen, skriver avisen videre, og konstaterer «vitenskapens, teknikkens og fremskrittets uopphørlige utfoldelse». I virkeligheten er det de kommunistiske myndigheters iver når det gjelder å ta allehånde repressalier mot foreldrene, som er skyld i at den offentlige religionsundervisningen bortfaller. (KNA)

DRAMMEN	OSLO
GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tif. 83 41 84 - DRAMMEN	Byggevare - Beslag - Ovner Verktøy - Fliser - Linoleum Tapeter - Farvehandler Kjøkkeninnredning og utstyr THIIS & CO A/S Haakon VII's gt. 1, Oslo Sentralbord 41 77 30
KRISTIANSAND S.	E. M. JACOBSEN Bakeri & Conditori Akersgt. 67
A. KRUSE SMITH Entreprenørforetning KRISTIANSAND S	KRISTIANSAND S.
TOR RUUD Aut. Rørleggerforetning Hannevik Terrasse 5 - Kristiansand S.	SIGURD SØRENSEN Begravelsesbyrå Holbergsgt. 15 — Tif. 22 153 — 25 717 Egen likbil for transport

A/S HALDEN BRYGGERI	<i>Halden-</i> <i>firmaer</i>	<i>Karl Knap</i> A/s Tif. 2710 Bygningsartikler — Rør og Maskinforetning Linoleum — Vaskemaskiner — Kjøleskap
KARL STORM ANDERSEN Fisk - Delikatesseforetning Tif. 1155 - Privat 1159	CHR. KLEIN Bakeri & Konditori Storgt. 26. Tif. 1118	E. Sem A/s Bøker — Papir — Trykksaker
Glassmester OSKAR L. HANSEN Alt i glassarbeid og innramming Tif. 2976	<i>Paul Johannesen</i> Alt i ur og optik TELF. 2011	Gunnar Setterquist Elektrisk foretning. Aut. installatør og radioforhandler Tif. 1981 og 1733 — Storgt. 1
ØSTFOLD SNEKKERIFABRIKK Dører — Vinduer — Trapper Tif. 1630	Manufaktur og utstyr TEKSTILHUSET A/S	F. JØRGENSEN Aut. rørlegger - Rørhandel Tif. 1844 - 2535
Fredrikshalds Meieribolag HALDEN	SIGURD GRØNNERN Manufaktur og utstyr Tif. 2746	HALDEN FARVEHANDEL A. Sandaker, Torvet Tif. 1264

TOGO

Biskopene hilser uavhengigheten.

I slutten av april ble det tidligere franske mandatlandet Togo erklært uavhengig. Biskopene erklærer i et hyrdebrev at de hilser begivenheten med glede og tillit til fremtiden. Av landets 1,2 mill. innbyggere er 200 000 katolikker og 40 000 protestanter. Hele landets regjering består av kristne, på én unntagelse nær. (KNA)

TYSKLAND

En overborgermester har lov å be offentlig.

Ved en overføring av et helgenskrin i Münster, hvor også byens myndigheter tok del, ble byens overborgermester kritisert fordi han hadde resitert den apostoliske trosbekjennelse sammen med folkemassen, og en klage ble innlevert

til byrådet. Det ble påpekt at han ved denne handling hadde handlet langt ut over hva hans plikt tilsa ham. Rådsmedlemmene kunne imidlertid ikke finne noe klanderverdig i en slik handling.

Protest mot kollektiviseringen.

Samtlige katolske biskoper i Sovjetsonen i Tyskland har sendt en skarp

protest til den øst-tyske regjering Grotewohl angående den tvangskollektivisering av landbruket som for øyeblikket finner sted i Øst-Tyskland. Bøndene blir fratatt sin eiendom med vold og tvunget inn i en eksistensform som ikke respekterer menneskets grunnleggende rettigheter, heter det i skrivelsen. (KNA)

TROND-
HEIMS-
FIRMAER

VÆR SIKKER

på førsteklases varer til kjøkkenet.

De fleste kjøkkensjefer vet de er trygge med ROHDE Gelée, Puddinger, Sauser (også spesialtyper, ferdigsøtet, for diabetikere) ROHDE Syltetøyer, Marmelader, Safter

ROHDE Boks 176, Trondheim.

Simon Petersen A/S

Ravnkloa - Trondheim - Tlf. 22 439

SKOTØY av alle slag
Tøfler - Gummifottøy

EDERSEN
O. Trygv. gt. 35
Etabl. 1858

Alt i glass, porselen, stentøy og kjøkkenutstyr
En detalj. En gros

AKSJESELSKAPET ELEKTROMED RØNTGEN-ELEKTROMEDISIN

RØNTGENANLEGG
RØNTGENUTSTYR
ELEKTROCARDIOGRAFER
KORTBØLGEAPPARATER etc.
HØYFJELLSSOLER

A/S TRONDHJEMS JERNINDUSTRI

Sykesenger - Stålrørsmøbler

NYE OG BRUKTE
MØBLER

BAUCHS
AUKTIONSFORRETNING
TRONDHEIM

Johan P. Rønning

MALERMESTER

Kontor:
Skolegt. 2 A - Tlf. 26474
Verksted:
Kjøbmannsgt. 85 - Tlf. 29786

TRØNDERMEIERIET

Trondheim
Centralbord 29 500

Melk - Fløte - Smør - Ost

AKSJESELSKAPET PROTON

Elektriske installasjoner

Chr Brinckmann &

A/S SIGURD KVENILDS EFTF.

BØNDERNES HUS
TLF. 20 829

Alt i sengeutstyr og barneutstyr

Hardangerfrukt

HAAKON LEIN

Conditori og Dampbakeri

Mellemveien 18

KVÆRNØ

SKOMAGASIN A/S

John R. Strøm

Papir - Kortevarer og såpe
en gros

Telefon 22 786

FRIDTJOF WALSETH A/S

Norsk Frø

Vi leverer alt
De trenger til Deres hage

OSLO - LARVIK - STAVANGER - BERGEN - TRONDHEIM

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCE BUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk

Kjente firmaer

En kjærkommen
gave:

VIEVANNSKAR
i porselen kr. 5.00

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Gjalligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO

THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI

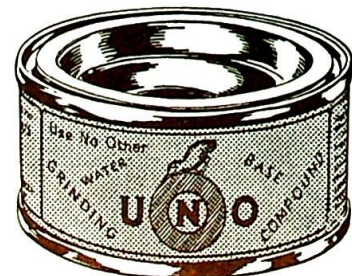
Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

WISBECH

ANTIBELEGNING

Majorstua - Oslo

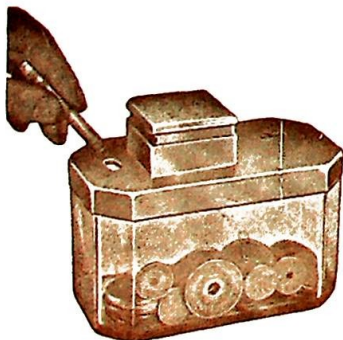
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 60 14 00
Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« K L A R »

Fåes i banker over hele landet